

گفت‌وگو
حسین علوی: مهندس ناصر نوبری از ابتدای مذاکرات هسته‌های در دولت روحانی بارها نسبت به تبعات این نوع مذاکره هشدار داده بود. او نخستین دیپلمات ارشد ایرانی بود که درباره ماهیت مذاکرات هسته‌های دولت روحانی و ۵۰۱ انتقاداتی جدی مطرح کرد و نامه‌هایی سرگشاده به حسن روحانی نوشت. عمده انتقادات نوبری به مذاکرات تیم روحانی این بود که ایران تعهدات خود را به صورت نقد خواهد پرداخت اما در مقابل وعده تنسیه دریافت کرده است. حالا پس از انتخاب دونالد ترامپ به عنوان رئیس‌جمهور آمریکا، نوبری مطالب مهمی مطرح کرده است. او می‌گوید روحانی فریب دستکش مخملی نظام آمریکا (اوباما) را خورد و حالا با آمدن ترامپ، پنجه چندی نظام آمریکا عیان شده است. او تصریح کرد این وضعیت در حالی است که سرمایه هسته‌ای ایران از بین رفته و در مقابل تقریباً هیچ چیزی عاید ایران نشده است. سفیر جمهوری اسلامی ایران در شوروی سابق درباره وضعیت نزدیکی ترامپ و پوتین و تأثیر آن بر تحولات منطقه‌ای نیز اظهارات قابل تاملی مطرح کرده است. گفت‌وگوی «وطن‌امروز» با مهندس ناصر نوبری را در ادامه می‌خوانید.

***

■ **آیا شما پیروزی ترامپ را پیش‌بینی می‌کردید؟**

اینکه الان بنده بگویم پیش‌بینی می‌کردم یا نه دیگر ارزش ندارد اما حداقل این را می‌توانم بگویم بنده به این نکته توجه ویژه داشتم که ترامپ در بستر یکی از ۲ حزب بزرگ آمریکا وارد عرصه شده و پرورش یافته است یعنی در هر حال یکی از ارکان اصلی نظام آمریکا پشت‌سز او است و اینکه نظام آمریکا امکان ایجاد امواج شورش‌ی و ضدنظام آمریکا را برای ترامپ فراهم کرده تا آنجا که وی در صورت عدم پیروزی خود نتیجه انتخابات را پیشبایش زیر سوال برده و مردم را در آن صورت به شورش فراخوانده بود، در این شرایط اگر ترامپ شکست می‌خورد این موج عظیم شورشی‌گرنه ضدنظام آمریکا چگونه قابل کنترل و خاتمه بود و لذا برای آرامش و ثبوت امنیت نظام آمریکا بعد از انتخابات، بیشتر پیروزی ترامپ ضرورت داشت.

■ **در ایران عکس‌العمل دولتمردان نشان می‌دهد آنها پیروزی ترامپ را پیش‌بینی نکرده بودند؛ برخی معتقدند اظهارات رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه شتابزده و هیجانی بوده است!**

خیلی‌ها در دنیا پیروزی ترامپ را پیش‌بینی نمی‌کردند بنابراین عدم پیش‌بینی قطعی پیروزی ترامپ مشکل اصلی دولت ما نیست (با اینکه آقایان خود را آمریکاشناس و بزرگ شده آنجا می‌دانند) بلکه مشکل اصلی این است که دولت ما با مسائل حیاتی و حساس، قبیله‌ای و متعصبانه، عوامانه و نه علمی برخورد می‌کند. بله! یک برخورد نسبتاً غیرمتعصبانه این‌س بود که ارزیابی و سرآورد دولت احتمال بیشتر پیروزی کلینتون را نشان دهد و احتمال پیروزی ترامپ را کمتر باندند ولی تدبیر حکم می‌کرد دولت برای وقوع این احتمال کمتر هم خود را آماده می‌کرد اما متأسفانه نوع عکس‌العمل و استیصامی دولتمردان نشان می‌دهد متأسفانه دولت یک چشمی و یک‌سویه فقط آماده پیروزی کلینتون و مهاجمت بی‌آن شرایط بوده است و این یکسونگری و عدم آمادگی برای مواجهه با شرایط گوناگون برای یک دولت، خطرناک است.

■ **در این میان واکنش وزیر امور خارجه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

ایشان در نخستین واکنش درباره پیروزی ترامپ بلافاصله نگرانی‌شان درباره برجام را نشان دادند و پایبندی و اجرای برجام از سوی ترامپ را خواستار شدند که این، اضطراب و استیصام ایشان را نشان می‌داد. اصل اولیه در سیاست و دیپلماسی این است که شما باید طوری واکنش نشان دهید که این واکنش شما را به هدف‌تان نزدیک کند و نه از آن دور. اگر آقای وزیر از بابت برجام نگران روی

گفت‌وگوی «وطن‌امروز» با مهندس ناصر نوبری

درباره تبعات پیروزی ترامپ بر برجام و تحولات منطقه

روحانی فریب خورد

کار آمدن ترامپ است نباید آنقدر فوری و تابلو آن را بروز دهد که این، طرف مقابل را به عمل و فشار بیشتر و شما را به انفعال بیشتر می‌کشاند و عملاً بیشتر موجب تزلزل برجام می‌شود، حالا این واکنش را مقایسه کنید با موضع رهبر معظم انقلاب که فرمودند اگر آمریکایی‌ها برجام را پاره کنند ما آن را آن‌سوی می‌زنیم؛ کدامیک از این دو موضع موجب بازدارندگی بیشتر در طرف مقابل می‌شود؟ من نمی‌گویم وزیر امور خارجه هم باید عین همین جملات را به کار می‌برد، بنده دیپلماتم و مؤسس بخش سخنگویی وزارت امور خارجه بودام و آشنا به نوع واژگان متناسب با رهبری و متناسب با وزیر امور خارجه هستم، ایراد بنده به اساس موضع‌گیری‌است که باید با واژگان متناسب طوری صورت می‌گرفت که استیصام را نشان نمی‌داد. ترامپ یک سال مرتب علیه برجام گفته و حالا هم روی کار آمده و وزیر امور خارجه ما می‌گوید قبول نیست و خواستار اجرای برجام می‌شود؛ قطار یک سال پیش سوت کشیده و راه افتاده رفته و تازه ایشان می‌گوید نه قبول نیست، چون بلیت‌ش دست من است!

■ **حاصل با توجه به شرایط جدید و روی کار آمدن ترامپ که تأکیده کرده در مواجهه با ایران تمایلی به مدل برجام ندارد، آینده را چگونه ارزیابی می‌کنید؟**

بنده بیش از ۱۶ سال است به دوستان گوشزد کرده‌ام با آمریکا و غرب معامله نقد در برابر نقد و نسیه در برابر نسیه کنید، و از معامله نقد در برابر نسیه بهره‌یز کنید زیرا آنها جنس ما را نقد از ما می‌گیرند و بعد موقع دادن جنس نسیه خودشان دبه‌ و سنگ‌اندازی می‌کنند و موجب ضرر ما می‌شوند اما متأسفانه دوستان توجه نکرده و همواره به آمریکا و غرب اعتماد کرده‌اند. ۱۶ سال پیش در دوران دولت اسبق این خطا را کردند و کشور ضرر کرد و با اینکه بنده از ابتدای دوره جدید بارها هشدار دادم که دوباره مرتکب این خطای استراتژیک نشوند اما نمی‌دانم چرا دوباره با اصرار این خطا را مرتکب شدند و الان دوباره کشور را دچار دردسر کرده‌اند. معنی ندارد از یک سوراخ ۲ بار گزیده شویم. بنده تصریح کردم که اساساً همین دولت فعلی آمریکا

۱۲

۱۲

۱۲

۱۲

۱۲

۱۲

در این دوبیتی دارد، تقریباً نیمه‌تعطیل شد و البته لباس ترمه‌مان را هم پس ندادند؛ ترامپ می‌گوید کدام لباس ترمه همان که می‌گویید به اوباما دادید، به من چه، بروید از خودش بگیرید، من که چیزی ندیدم!

بنده از ۳ سال پیش با ۲ نام سرگشاده به رئیس‌جمهور و ده‌ها مصاحبه و سخنرانی و مناظره در سرتاسر ایران و در ده‌ها دانشگاه مرتب تأکید و تصریح کردم و همه اینها الان در آرشئو رسانه‌ها و سایت‌ها موجود است و می‌توانید بروید و ببینید که هشدار دادم؛ «بهریز کنید از معامله نقد با نسیه زیرا آنها در دادن نسیه دبه کرده و باخ‌خواهی جدید خواهند کرد و بعد با بازی‌های کنگره در دوسرهای جدید ایجاد خواهند کرد و بعد با تغییر دولت‌ها کارشکنی‌ها و باخ‌خواهی‌های بیشتر به راه خواهند انداخت و متأسفانه حالا همه اینها اتفاق افتاده است.»

■ **اما وزیر امور خارجه ایران برای وادار کردن آمریکا به پایبند بودن، بر تعهدات در چارچوب سازمان‌های بین‌المللی تأکید کردند؟**

همین آقایان ۱۲ سال پیش گفتند چون اجازه نداشتیم با آمریکا کار کنیم، فقط با اروپا کار کردیم و می‌خواستیم به کمک اروپا، آمریکا را دور بزنیم اما آمریکا زورش زیاد بود و کدخدا بساط‌مان را بهم زد برای همین شکست خوردیم و لذا این‌بار اجازه گرفتیم و با آمریکا کار کردیم که دیگر مشکلی پیش نیاید (بینها را خودشان در کتاب‌های‌شان نوشته‌اند) اما حالا دوباره با آمریکا مشکل پیش آمده و بساط را بهم ریخته است و دوباره دوستان صحبت از اروپا و سازوکارهای بین‌المللی می‌کنند، یعنی دوباره می‌خواهند به کمک اروپا و وزن آن در سازمان‌های بین‌المللی، آمریکا را دور بزنند! مگر خودتان نگفتید آمریکا کدخداست و بدون آن‌اں او کار درست نمی‌شود و ۱۲ سال پیش به همین دلیل شکست خوردید؟!

■ **واحدل چیست؟**

اگر ما جنس نقد با جنس بده بستان کرده بودیم (با نسیه با نسیه) دیگر غمی نداشتیم که چه

شود در آمریکا، ترامپ بیاید یا کلینتون! که تازه کلینتون هم گفته بود و خود را آماده کرده بود از موقی که بیاید فشار و باخ‌خواهی را بیشتر کند. ■ **حالا که آن فرصت‌ها گذشته، الان چه باید بکنیم؟** ما نمی‌توانیم با انواع روش‌ها و تاکتیک‌های متفاوت طرف مقابل فقط با یک روش و تاکتیک برخورد کنیم؛ همانطور که همین اول نشان دادیم به انفعال افتاده و گوشه‌رینگ می‌افتیم. در واقع نظام آمریکا دولت ما را فریب داد و دولت ظاهراً سازشکار و دموکرات آمریکا را جلوی ما گذاشت و دولت ما را خام کرد. دولت نیز به هشدار رهبری درباره خطر دست‌آهنین با دستکش مخملی توجه نکرد و لذا آمریکایی‌ها همه امتیازات و اهداف خود را به‌دست آوردند به‌طوری که خودشان گفتند این اهداف حتی با حمله نظامی هم حاصل نمی‌شد و همان دولت در انجام تعهداتش آنقدر دبه کرد و کش داد تا تحویل دولت بعدی دهد که این دولت جدید از اول هم تأکید کرده بود اساساً به این تعهدات پایبند نیست. راه این است صادقانه قبول کنیم اشتباه کرده‌ایم و با صداقت اعتماد ملی را تجدید بنا کنیم و فوراً تغییر اساسی و اصلاح در جمیع جهات اشتباهات خود با همراهی و بسیج ملی صورت دهیم.

■ **موضع ترامپ در سوریه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟** نکته مهمی را باید تصریح کنم که کشورهای مثل عربستان که برای کلینتون خرج کردند و ترامپ علناً علیه آنها موضع‌گیری کرد بلافاصله بعد از انتخابات به ترامپ تریک گفتند و به تجدیدنظر و تطبیق خود با شرایط جدید پرداختند؛ ما باید خوب و بد را با هم ببینیم و لذا قاعدتاً باید بیشتر از ما رقبای منطقه‌ای ما از نتایج انتخابات آمریکا سرخوردگی و انفعال نشان می‌دادند که عملاً برعکس شده است. درباره سوریه به ترامپ صریحاً با سیاست آمریکا در جهت تروریست‌پروری و داعش‌پروری مخالفت و آن را نکوش و تصریح کرده است آمریکا میلیاردها دلار پول مردم آمریکا را در سوریه به کسانی می‌دهد که نمی‌دانند کیستند و بعداً چه خواهند کرد و چه بسا از اسد هم بدتر خواهند شد و لذا وی جلوی روسیه در مبارزه با این تروریست‌ها را نخواهد گرفت و داعش را از بین خواهد برد. این سیاست ترامپ اگر به‌طور واقعی در سوریه اتخاذ شود سازنده خواهد بود و می‌تواند به ریشه‌کن شدن تروریسم در منطقه کمک کند. وزیر امور خارجه ما گویسی وزیر امور خارجه برجام است و نه وزیر امور خارجه ایران.

■ **در انتخابات صحبت از دوستی و نزدیکی ترامپ و پوتین به میان آمد و ترامپ از نزدیکی و تفاهم آمریکا با روسیه حمایت کرد، از طرف دیگر روسیه متحد ما در منطقه است؛ شرایط جدید و نزدیکی احتمالی آمریکا با روسیه آیا منجر به نتایج مثبت برای ایران هم خواهد شد؟**

لزوماً خیر! به‌طور اساسی نزدیکی و تفاهم ۲ ابر قدرت یعنی آمریکا و روسیه برای ایران مستقل خواهد شد. روسیه است، نزدیکی مواضع شوروی و آمریکا در حمایت از صدام منجر به حمله صدام و جنگ ایران و عراق شد، تفاهم روسیه و آمریکا منجر به اجماع در شورای امنیت و اعمال تحریم‌ها علیه برنامه هسته‌های ایران و در نهایت تحمیل برجام بر ایران شد. اگر اطمینان و تضمینی باشد که روس‌ها در نزدیکی به آمریکا با تعهدات و منافع اردوگاهی عمل می‌کنند و به افرادی براساس منافع صرف روسیه آنگاه این نزدیکی می‌تواند برای ایران نیز مثبت باشد اما بنده هنوز مواردی اطمینان‌بخش که حاکی از پایبندی جدی روس‌ها به تعهدات اردوگاهی باشند ندیده‌ام. ترامپ تاجر‌پیشه و اهل کلان‌بизнес است، اگر نزدیکی، به معامله در سطوح عمل جهانی برسد به نتایج آن نمی‌توان اطمینان داشت. روس‌ها نشان داده‌اند در مسائلی که مستقیماً به امنیت ملی‌شان بستگی ندارد معامله با غرب را ترجیح می‌دهند؛ درباره بهم زدن قیرارداد ۲۰۰ ST و تأخیر در راه‌اندازی نیروگاه بوشهر این ارجحیت نگاه‌شان را دیدیم.

سابقه بدعهدی طرف مقابل، و همین‌طور روی کار آمدن «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور برگزیده ایالات متحده طی ۲ س‌هه آینده، ضروری است در انعقاد

قراردادهای جدید و جذب سرمایه‌گذاران خارجی تمهیداتی اندیشیده شود تا این بار فرصت عهدشکنی یادآور می‌شود تحریم‌های ایران همچنان پایرجاست و برای ورود به بازار ایران دست نگه دارند. همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهد اساساً طبق فرمان اجرایی ۱۲۹۵۹ کشور آمریکا که سال جاری میلادی نیز توسط اوباما تمدید شد - هرگونه سرمایه‌گذاری جدید توسط هر فرد آمریکایی در ایران ممنوع است. با این اوصاف حضور شرکت‌های آمریکا در ایران تقریباً در حد یک رویا و آرزو است و دولت نباید چشم به راه این شرکت‌ها باشد. البته بیان این نکته نیز خالی از لطف نیست که به هیچ عنوان نمی‌توان گفت دولت، ایالات متحده و پیشینه و خیانت‌ها و خیانت‌های او را نمی‌شناسد که اگر چنین فکر کنیم قطعاً ساه‌اندیشی است و برای همگان واضح و مبهرن است که این گرگ سال‌هاست با گله آشنانست و باید مراقب دست دادن با او بود. به هر حال دولت تدبیر و امید تمرکز خود را بر جذب سرمایه‌گذارانی خارجی گذاشته و ظرفیت‌های داخل کشور را نادیده گرفته و چشم امید خود را به آن سوی مرزها دوخته است، بنابراین با توجه به ابهاماتی که در متن برجام وجود دارد و بویژه آنچه از آن به‌عنوان «مکانیزم ماشه» یاد می‌شود و نیز با در نظر گرفتن «مقاومتی» ببیند، نه اقتصاد عاریتی!)

بازخوانی، ۱۶
مقایسه تطبیقی آرای فقهی و رفتار سیاسی آیت‌الله منتظری <p>تضاد با خویش</p> <p>حسن رحیم‌پور ازغدی: اگر هر کس بر اساس تحلیل شخصی یا جناحی خود، حکومت را نامشروع شمرده و دستور قیام و مخالفت و عزل رهبری بدهد باعث هرج و مرج و اختلال در نظام اجتماعی و بی‌قانونی شده و وحدت اجتماعی را به خصوصت‌های متعدد تبدیل می‌کند و باعث درگیری و خونریزی در هر روز - بلکه هر ساعت - و هر منطقه از کشور می‌شود زیرا هر آن و در هر نقطه ممکن است مسؤولی خطا یا گناه کوچکی کند یا جناح و فردی او را به خطا و فساد، متهم کند و... وی ادامه می‌دهد که اساساً حتی اگر فساد یا ظلمی احیاناً اتفاق افتد، با صرف یکی، دو تخلف، مسؤولان، فاسق و ظالم و نامشروع نمی‌شوند و ملکه «فساد» و وصف ثبوتی «ظلم» ایجاد نمی‌شود: «فالأظهر فی هذه الموارد، بقاء المنصوب، و وجوب النصح و الإرشاد و وجوب اطاعتهم فیما یرتبط بشئون الامة من التکالیف و ان لم تجز اطاعتهم فی الجور و المعصیه.» یعنی در صورتی که فساد جزئی از مسؤولی سرر زده، باید او را نصیحت و ارشاد کرد و در عین حال، در امور صحیح حکومتی، اطاعت کرد و مشروعیت حکومت به قوت خود باقی است. البته در صورتی که تخلفات، دیگر جزئی و موردی نبوده بلکه اصولی و غالب شود، باید با رعایت مراتب، نهی از منکر کرده و در اصلاح آن حکومت نیز کوشید ولی اگر نظام دچار انحراف اساسی از موازین اسلام و عدل شده</p> <p>۶- صدا و سیما</p> <p>جناب آقای منتظری، به‌رغم توصیه‌های اخیر خود، در مباحث استبدالی و فقهی، مدیریت صدا و سیما را در چارچوب اختیارات رهبری و از توابع آن می‌دانست:</p> <p>«الی هذه السلطات الثلاث یرجع جمیع تکالیف الحاکم فی نطاق حکومته حتی ان... الاذاعه و التلفیزيون!»</p> <p>و در مذاکرات قانون اساسی نیز:</p> <p>«سا می‌دانیم که رادیو و تلویزیون چه نقش اساسی دارد در ساختن اجتماع و افکار اجتماع را هدایت می‌کند. آنوقت رهبری و حوزه علمیه که بایستی جهات دینی و اسلامی مردم و اخلاق و منویات مردم را تاملین می‌کند، آیا نگذاریم در رادیو و تلویزیون؟ و رادیو و تلویزیون را بگذاریم در اختیار قوه مقننه و مجریه؟!... قطعاً بایستی که در رادیو و تلویزیون مقام رهبری دخالت داشته باشد. جا با برای رهبری بگذارید.»</p> <p>۷- خمس و وجوهات شرعی</p> <p>همچنین ایشان در حالی رهبری نظام را از قبول وجوه شرعی منع می‌کند که خود به‌صراحت «خمس» را حق مخصوص مقام رهبری و منصب امامت می‌داند و استناد می‌کند که انفال و خمس، اولاً و بالذات از آن خدا و در اختیار حکومت اسلامی است و اصناف سه‌گانه که خمس بدانها تعلق می‌گیرد، نه مالک آن بلکه مورد مصرف آن هستند و «مرسله حماد» و «مرفوع‌احمد بن محمد» رانیز چنین توجیه می‌کند که صدر این ۲ روایت، تا تقسیم سهام سخن به میان آمده ولی این، امام و رهبر است که وجوه را تقسیم می‌کند و هر مقدار که اضافه آمد، باز در اختیار ولی و حاکم است و تسهیم به سهام مساوی نیز لازم نیست، بدین ترتیب میان اخبار «تقسیم» با اخبار دال بر اینکه همه خمس، حق امام و حاکم اسلامی است، جمع می‌کند</p> <p>«المفروض فی مرسله حماد وجود امام مبسوط البند و رجوع جمیع الاخماس و الزکوات و غیرهمامن الاموال الشرعیه الیه.فیعلم بذلک کله انه لیس للاصناف الثلاثة بالنسبه الی الخمس ملکیه و اختصاص بل الخمس با جمعه حقّ وحدانی ثابت للامام. جمل لمصعب الامامه والحکم و تحت اختیار الامام و له ان یصرفه فی جمیع مایراه من مصالح نفسه و مصالح المسلمین و منها ایضا اداره عیشه الفقرا کما جعلت الزکاه و سائر الضرائب الاسلامیه ایضا تحت اختیاره.» یعنی روایت حماد، مربوط به حاجت ایشان است که حکومت اسلامی تشکیل شده و رهبر مبسوط البند و دارای اختیارات کافی حضور دارد و همه خمس و زکات و دیگر وجوه شرعی و مالیات‌ها در اختیار اوست و ۳ گروه مصرف کننده خمس، مالکیت یا اختصاصی نسبت به خمس ندارند بلکه خمس، حق ویژه و رهبری و تنها در اختیار حاکم و رهبر است و او می‌تواند آن را در هر مورد و زمینه‌ای که مصلحت مسلمین و خود می‌داند و نیز اداره زندگی محرومان به‌مصرف برساند و همچنین است زکات و دیگر مالیات‌های اسلامی که همه باید در اختیار حکومت و رهبر باشد.</p> <p>ادامه دارد</p>